

Rapport
Beperkte Opleidingsbeoordeling

hbo bachelor Opleiding tot Verpleegkundige

Christelijke Hogeschool Ede

Inhoud van het verslag

1. Samenvatting van de beoordeling	2
2. Proces van beoordeling	4
3. Overzicht van de opleiding.....	6
3.1 Basisgegevens van de opleiding.....	6
3.2 Korte beschrijving van de instelling.....	8
3.3 Beschrijving van de beoogde eindkwalificaties	8
3.4 Beschrijving van het programma.....	10
4. Overzicht van beoordelingen.....	12
5. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard.....	13
5.1 Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	13
5.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	15
5.3 Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	19
Bijlage 1: Programma van het locatiebezoek	21
Bijlage 2: Bestudeerde documenten	23
Bijlage 3: Bestudeerde afstudeerwerken	24
Bijlage 4: Samenstelling visitatiepanel	25
Bijlage 5: Onafhankelijkheidsverklaringen.....	26

1. Samenvatting van de beoordeling

In deze samenvatting worden de voornaamste bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel voor de toetsing van de opleiding hbo bachelor Opleiding tot Verpleegkundige van de Christelijke Hogeschool Ede weergegeven.

Het panel stelt vast dat de programma's van alle varianten (voltijd, deeltijd, duaal) qua inhoud gelijk zijn en dat alle leiden tot dezelfde eindkwalificaties.

Het panel is te spreken over de eindkwalificaties die de opleiding heeft opgesteld. Deze sluiten niet alleen goed aan op de landelijke beroeps- en opleidingsprofielen maar hebben ook een eigen kleur. Dat draagt bij aan het onderscheidende karakter van de opleiding. Ook de christelijke overtuiging klinkt goed in de kwalificaties door. De eindkwalificaties zijn goed gespecificeerd in niveaus waarop de afgestudeerden de eindkwalificaties dienen te beheersen en zijn uitgewerkt in succescriteria om te beheersing ervan door de afgestudeerden te concretiseren. Het panel is positief over de aansluiting die de opleiding zoekt met de actuele ontwikkelingen in het beroepenveld, zoals deze tot uitdrukking komen in de recent opgestelde *Body of Knowledge and Skills*. De opleiding stemt de eindkwalificaties naar behoren af op de beroepspraktijk. Een voorbeeld is de introductie van zorgtechnologie. De vergelijking van de eindkwalificaties met die van buitenlandse opleidingen is gewetensvol en zelfkritisch uitgevoerd. De eindkwalificaties beantwoorden aan het bachelorniveau.

De opleiding voldoet aan de wettelijke vereisten voor toelating van de studenten en biedt de benodigde faciliteiten voor studenten die daaraan niet voldoen. De toelatingsprocedures zijn gedegen.

De eindkwalificaties zijn volledig en goed in de programmaonderdelen verantwoord. De opleiding heeft naar het oordeel van het panel het programma inhoudelijk goed ingericht. De kennis, vaardigheden en houding die de studenten moeten verwerven, zijn in het programma aanwezig. De verpleegtechnische en sociaal-relatieve kennis en vaardigheden zijn ruim voldoende in het programma verwerkt. Het panel oordeelt positief over het onderdeel ethiek in het programma, omdat dat het ethisch besef bij de studenten kan verankeren. De ontwikkeling van de medische kennis bij de studenten op het gebied van pathologie, anatomie, farmacologie en fysiologie dient een prominentere plaats in het programma te krijgen. De studenten moeten over meer en diepgaander kennis op deze gebieden beschikken om het klinisch redeneren beter te beheersen. De opleiding onderschrijft dit streven. In het programma voor 2012/2013 is voor deze onderdelen meer plaats ingeruimd. Het panel is daar tevreden over.

Het panel beoordeelt de structuur van blokken en leerlijnen als voldoende. De uitstroomprofielen sluiten aan bij de behoeften van het beroepenveld en zijn goed in het programma verwerkt. De samenhang van het programma is niet onvoldoende maar kan verbeteren, omdat overlap en lacunes op een aantal plaatsen voorkomen. De opleiding heeft dat zelf ook geconstateerd. De relatie met de beroepspraktijk is goed uitgewerkt, vooral in de verschillende stages. Het praktijkgerichte onderzoek heeft een stevige plaats in de opleiding gekregen. De internationale onderwijsactiviteiten in het programma worden door de opleiding voorbeeldig voorbereid en uitgevoerd. Het didactisch concept en de werkvormen sluiten aan bij de inhoud van het programma. De vormen van begeleiding passen bij de inhoud van de verschillende onderdelen van het programma en bevorderen de studeerbaarheid.

De vakinhoudelijke en didactische kwaliteiten van de docenten zijn ruim voldoende. Het panel heeft waardering voor de grote betrokkenheid van de docenten bij de opleiding en bij de studenten.

De opleiding heeft de procedures rond toetsing en beoordeling en de verantwoordelijkheden van de examencommissie, toetscommissie en examinatoren goed op papier gezet en voert deze grotendeels naar behoren uit. De opleiding dient echter nog een aantal stappen te zetten bij de implementatie daarvan. Bij de vaardigheidstoetsen zou de opleiding opnamen moeten maken om het proces van beoordeling beter te waarborgen. Het proces van toetsing en beoordeling van de stages en de afstudeeropdracht verloopt goed. De criteria van toetsing en beoordeling zijn helder en het proces van beoordeling is in orde. Bij de stages heeft de opleiding de afgelopen tijd stappen in de goede richting gezet. Bij de afstudeeropdracht zou de opleiding de individuele bijdrage van de studenten nog beter in beeld moeten brengen en de rol van de beoordelaars uit de beroepspraktijk formeel beter vastleggen. De afstudeerscripties die het panel heeft bestudeerd, zijn voldoende. De scripties gaan vaak over onderwerpen op mesoniveau in plaats van patiëntgebonden onderwerpen en de breedte van de onderwerpen gaat soms ten koste van de diepgang. Het panel adviseert de opleiding stil te staan bij de keuze van de onderwerpen. De cijfers die de opleiding aan de scripties geeft, zijn soms te hoog. Een strengere becijfering is op zijn plaats. Het panel heeft vertrouwen in de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk. Dat niet alle afgestudeerden op functies op hbo niveau komen, heeft volgens het panel mede te maken met het gebrek aan academische ziekenhuizen in de regio rond Ede. Daardoor is de vraag naar hbo gediplomeerden in die regio kleiner dan in andere regio's in Nederland. Het is in elk geval niet te wijten aan het gebrek aan kwaliteit van de opleiding. Ook bij andere opleidingen zijn niet alle afgestudeerden op hbo niveau werkzaam.

De opleiding heeft veel omvangrijke taken uit te voeren in de komende jaren. Dat geldt onder meer de actualisering van de eindkwalificaties, de aanpassing van het programma op het punt van de medische kennis, het reduceren van overlap en lacunes in het programma en de aanscherping van de toetsing. Het panel geeft de opleiding in overweging daarin prioriteiten te stellen. Anders dreigt het gevaar dat geen van deze zaken op afzienbare tijd tot een goed einde gebracht worden.

Het panel dat de opleiding hbo bachelor Opleiding tot Verpleegkundige van de Christelijke Hogeschool Ede heeft getoetst aan het NVAO-beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling adviseert de NVAO over te gaan tot de accreditatie van deze opleiding met het oordeel voldoende.

drs. A.M. Eliens
voorzitter van het panel

drs. W.J.J.C. Vercouteren RC
secretaris

2. Proces van beoordeling

Certiked VBI heeft van de Christelijke Hogeschool Ede het verzoek ontvangen een beoordeling uit te voeren voor de opleiding hbo bachelor Opleiding tot Verpleegkundige, in het kader van de NVAO-accreditatieprocedure.

Het visitatiepanel bestond uit de volgende personen:

- De heer drs. A.M. Eliens (voorzitter);
- Mevrouw dr. M.J.M. Adriaansen (deskundige);
- De heer E.C.G. de Roode MA (deskundige);
- Mevrouw H. Steen Redeker BA (student).

De heer drs. W.J.J.C. Vercouteren RC trad op als procescoördinator/secretaris.

Certiked heeft namens de opleiding de samenstelling van het visitatiepanel ter goedkeuring voorgelegd aan de NVAO. De NVAO heeft haar goedkeuring verleend.

De procescoördinator/secretaris heeft voorafgaande aan het locatiebezoek overleg gevoerd met de opleiding over een aantal formele zaken, zoals de datum van het locatiebezoek, de agenda van het locatiebezoek, de eisen te stellen aan de kritische reflectie, de aan te leveren bijlagen, de bij het locatiebezoek ter inzage te leggen documenten en de lijst van de meest recente afstudeerwerken.

De procescoördinator/secretaris heeft namens het panel uit een lijst van afgestudeerden van de afgelopen twee studie jaren voor de voltijdvariant 15 afstudeerwerken geselecteerd en voor de deeltijdvariant en de duale variant elk 5 afstudeerwerken. In de deeltijdvariant en de duale variant zijn veel minder studenten ingeschreven dan in de voltijdvariant. Het enige criterium bij de selectie van de afstudeerwerken was een evenwichtige spreiding van de cijfers. Voor het overige was deze selectie willekeurig.

Tijdig voorafgaande aan het locatiebezoek heeft het panel de kritische reflectie, inclusief de bijlagen en een selectie van afstudeerwerken van de opleiding ontvangen. Elk van de leden van het panel heeft de kritische reflectie en een aantal van de afstudeerwerken bestudeerd. Bij de beoordeling van deze afstudeerwerken is uitgegaan van de Richtlijn Afstudeerwerken van de NVAO. Het panel heeft voor de beoordeling gebruik gemaakt van het beoordelingsformulier van Certiked. Elk van de panelleden heeft vragen geformuleerd ten behoeve van het locatiebezoek. Via persoonlijke contacten en emailcontacten tussen de secretaris en de leden zijn de aan de orde te stellen punten nader verkend. Ook is nagegaan of er reden was te twijfelen aan het niveau van de afstudeerwerken. Die reden bleek er niet te zijn.

Het locatiebezoek heeft plaatsgevonden op 13 september 2012 en is verlopen volgens de vooraf opgestelde agenda. Het panel heeft met alle geledingen van de opleiding kunnen spreken. Ook heeft het panel een open spreekuur ingesteld. Van het open spreekuur is geen gebruik gemaakt. Wel heeft het panel in de pauze kunnen spreken met een docent ethiek die de leerlijn ethiek uit de doeken heeft gedaan en docenten JGZ die met het panel besproken heeft hoe JGZ-opdrachten tot stand komen. Dit leidde tot verheldering. Bovendien is het materiaal aangevuld door de lector: Deze heeft een overzicht gegeven van activiteiten waar het lectoraat bij betrokken was, omdat dat voor het panel niet helder was.

In het besloten overleg van het panel tijdens het locatiebezoek heeft het panel de bevindingen gewogen en de overwegingen opgesteld. Daarbij zijn ook de bevindingen over de afstudeerwerken uitgewisseld. Daarin is vastgesteld dat de afstudeerwerken van een voldoende niveau zijn. Het panel heeft vervolgens het eindoordeel over de opleiding opgesteld. Na afloop van het locatiebezoek heeft de voorzitter op hoofdlijnen het oordeel aan de opleiding kenbaar gemaakt.

Na het locatiebezoek heeft de secretaris het conceptrapport van bevindingen, overwegingen en conclusies opgesteld. De leden van het panel hebben daarop hun commentaar gegeven en uitgewisseld. Nadat de secretaris deze opmerkingen had verwerkt, heeft hij het conceptrapport voor feitelijke onjuistheden aan de opleiding voorgelegd. Na verwerking hiervan is het definitieve rapport aan de opleiding verzonden.

Gezien de bestudeerde documentatie en gezien ook de gevoerde gesprekken met de opleiding heeft het visitatiepanel de overtuiging zich een betrouwbaar oordeel over de kwaliteit van de opleiding te hebben kunnen vormen.

3. Overzicht van de opleiding

3.1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

Naam en registratienummer opleiding in CROHO: B Opleiding tot Verpleegkundige, ISAT 34560

Oriëntatie en niveau opleiding: hbo bachelor

Aantal studiepunten: 240 EC

Afstudeerrichtingen: geen

Locatie: Ede

Varianten: voltijd, deeltijd en duaal

Administratieve gegevens van de instelling

Naam instelling: Christelijke Hogeschool Ede

Status instelling: bekostigd

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Uitval van studenten (voltijd):

Aanvangsjaar van de studie	Instroom studenten	Uitval na één jaar	Herinschrijvers na eerste jaar	Uitval in de latere jaren
2005				
2006				
2007				
2008				
2009				
2010				

Rendement van opleiding (voltijd):

Aanvangsjaar van de studie	Herinschrijvers na eerste jaar	Diploma na hoogstens vijf jaar
2004		
2005		
2006		

Uitval van studenten (deeltijd):

Aanvangsjaar van de studie	Instroom studenten	Uitval na één jaar	Herinschrijvers na eerste jaar	Uitval in de latere jaren
2005				
2006				
2007				
2008				
2009				
2010				

Rendement van opleiding (deeltijd):

Aanvangsjaar van de studie	Herinschrijvers na eerste jaar	Diploma na hoogstens vijf jaar
2004		
2005		
2006		

Uitval van studenten (duaal):

Aanvangsjaar van de studie	Instroom studenten	Uitval na één jaar	Herinschrijvers na eerste jaar	Uitval in de latere jaren
2005				
2006				
2007				
2008				
2009				
2010				

Rendement van opleiding (duaal):

Aanvangsjaar van de studie	Herinschrijvers na eerste jaar	Diploma na hoogstens vijf jaar
2004		
2005		
2006		

Docenten met een master en docenten die gepromoveerd zijn (alle varianten):

Aandeel docenten met een masterdiploma (in %)	11 van 34 (32 %)
Aandeel docenten die gepromoveerd zijn (in %)	2 van 34 (6 %)

Gerealiseerde student-docentratio (alle varianten):

In 2011/2012 was de gerealiseerde student-docentratio 27,3. Dit cijfer is berekend, gegeven 561 studenten en 20,78 fte docenten. Deze ratio valt hoog uit, omdat de activiteiten van Transfer daarin zijn meegeteld. Uitgaande van alleen de onderwijsactiviteiten, komt de student-docentratio uit op 14,8.

Het gemiddeld aantal contacturen per studiefase binnen de opleiding (voltijd):

	Contacturen per week
Jaar 1	
Jaar 2	
Jaar 3	
Jaar 4	

Het gemiddeld aantal contacturen per studiefase binnen de opleiding (deeltijd):

	Contacturen per week
Jaar 1	
Jaar 2	
Jaar 3	
Jaar 4	

Het gemiddeld aantal contacturen per studiefase binnen de opleiding (duaal):

	Contacturen per week
Jaar 1	
Jaar 2	
Jaar 3	
Jaar 4	

3.2 Korte beschrijving van de instelling

De Christelijke Hogeschool Ede (CHE) is een zelfstandige instelling voor hoger onderwijs. De CHE stelt zich, in haar eigen woorden, bij haar activiteiten onder het gezag van de Bijbel, die zij erkent als het betrouwbare en inspirerende Woord van God, zoals verwoord in het gereformeerd belijden. De missie van de CHE is dat de studenten en de medewerkers een leer- en werkgemeenschap vormen die zich richt op het ontwikkelen en verzorgen van hoogwaardig hoger onderwijs waardoor de studenten en cursisten als persoon en als christen worden gevormd, toegerust en opgeleid tot (startende) professionals en het ontwikkelen, delen en toepassen van kennis, die zij op commerciële en niet-commerciële basis ter beschikking stelt aan de samenleving, die levensbeschouwelijk pluriform is.

De CHE is verdeeld in zes academies. Dat zijn de Academies voor Gezondheidszorg, Educatie, Theologie, Mens & Organisatie, Journalistiek en Communicatie en Sociale Studies. Binnen elke academies zijn naast de opleidingen ook de lectoraten en de (commercieel gerichte) transferactiviteiten van de betreffende sector ondergebracht. Aan de CHE studeren iets meer dan 4.000 studenten en zijn ongeveer 500 medewerkers werkzaam.

3.3 Beschrijving van de beoogde eindkwalificaties

De eindkwalificaties die de opleiding nastreeft, zijn de volgende:

- 1) Om de last van ziekte, handicap of sterven te verlichten, verleent de hbo-verpleegkundige op een professioneel verantwoorde wijze verpleegkundige zorg op maat, zodat de kwaliteit van leven van de zorgvrager verbetert, doordat zijn genezingsproces wordt verbeterd, de ziekenhuisopname goed wordt doorstaan, zijn leefwereld verbetert, of, indien hij zich in een terminale fase bevindt, hij zo vredig mogelijk kan sterven en zodat de zorgvrager minder risico's loopt op verstoring van zijn gezondheid, zijn leefomgeving veiliger wordt en zijn ziektelast niet wordt vergroot.
- 2) Om een gezonde leefstijl bij zorgvragers en hun familieleden te bevorderen geeft de hbo-verpleegkundige op basis van een programmatische aanpak informatie, voorlichting en advies aan individuen en groepen, zodat het individu en zijn familie beter in staat zijn een gezonde leefstijl te onderhouden, en bovendien een gezonde leefstijl bij de bevolking in het algemeen wordt bevorderd.
- 3) Om de zorg integraal te laten verlopen als een continu proces dat gericht is op het welzijn van de zorgvrager coördineert de hbo-verpleegkundige de zorg, zodat de verschillende zorgactiviteiten als samenhangend geheel op een efficiënte en effectieve wijze tot het gestelde doel leiden, en de zorgverlening de zorgvrager niet meer belast dan onvermijdelijk is en de doelen die zijn vastgelegd in een GVO-programma, zo efficiënt mogelijk worden gerealiseerd.

- 4) Om verpleegkundige deskundigheid te waarborgen in een integrale aanpak van zorg, behandeling en voorlichting werkt de hbo-verpleegkundige mee aan de ontwikkeling en vaststelling van nieuwe zorgprogramma's, zodat de te verlenen zorg doelmatiger wordt, efficiënter en effectiever wordt uitgevoerd, en organisaties en professionals opener en flexibeler kunnen opereren.
- 5) Om de zorgverlening op de afdeling zo efficiënt, effectief en goed mogelijk te laten verlopen, levert de hbo-verpleegkundige een bijdrage aan het tot stand komen van het verpleegbeleid, zodat het functioneren van de totale afdeling met verpleegkundigen in verschillende diensten zo synchroon mogelijk verloopt met de zorg voor de individuele zorgvrager en de professionele verantwoordelijkheid van de verpleegkundige.
- 6) Om de kwaliteit van de zorg te bewaken en te waarborgen participeert de hbo-verpleegkundige in het ontwerpen van kwaliteitszorg op afdelingsniveau, zodat de zorg transparant wordt, omdat er ijkpunten beschikbaar komen waaraan de dagelijkse zorgverlening en de interventies getoetst kunnen worden.
- 7) Om de doelen van het verpleegbeleid en de zorgprogramma's te realiseren kan de hbo-verpleegkundige andere verpleegkundigen en verzorgenden helpen en steunen bij het uitvoeren van de vastgestelde taken en functies, zodat verpleegkundigen en verzorgenden met plezier en efficiënt hun taken en functies kunnen uitvoeren, die leiden tot het realiseren van de doelstelling van het verpleegbeleid en het zorgprogramma.
- 8) Om de stagiaires en collega-verpleegkundigen te steunen in hun professionele identiteit staat de hbo-verpleegkundige de collega met raad en daad terzijde, zodat de collega of toekomstige collega kan groeien in haar beroep, en als teamlid kan functioneren en leren op de werkplek.
- 9) Om het beroep van verpleegkundige te ontwikkelen tot een professie die aansluit bij de maatschappelijke ontwikkelingen van de 21^e eeuw, vervult de hbo-verpleegkundige een actieve rol in de vernieuwing van het beroep en het bevorderen van het beroepsbewustzijn.
- 10) Om de kwaliteit van het verpleegkundige beroep op het vereiste peil te houden zodat het kan voldoen aan de maatschappelijke criteria, werkt de hbo-verpleegkundige actief mee aan de bevordering van de deskundigheid van de beroepsgroep, zodat de samenleving kan blijven vertrouwen op vakkundige verpleegkundigen en de verpleegkundige een gerespecteerd lid is van de beroepsgroep.

3.4 Beschrijving van het programma

In bijgaande tabel is het programma voor de voltijdvariant in 2011/2012 weergegeven. De programma's voor de andere varianten omvatten dezelfde onderdelen, die soms echter in een andere fase gegeven worden.

<i>Semester 1</i>	
Chronisch zieken	6,0 EC
Kennisbasis 1a	2,0 EC
Verpleegkundig rekenen	1,0 EC
Nederlands	1,0 EC
Methodiek	2,0 EC
Verpleegtechnische vaardigheden 1	1,0 EC
Sociaal relationele vaardigheden 1	1,0 EC
Keuzemodule	1,5 EC
Portfolio/Studieloopbaanontwikkeling	2,0 EC
Verstandelijk gehandicapten	6,0 EC
Sexualiteit	1,0 EC
Kennisbasis 1b	2,0 EC
Engels	1,5 EC
Verpleegtechnische vaardigheden 2	1,0 EC
Sociaal relationele vaardigheden 2	1,0 EC
<i>Semester 2</i>	
Stage	12,5 EC
Keuzemodule	3,0 EC
Portfolio/studieloopbaanontwikkeling	2,0 EC
Intensieve klinische zorg	6,0 EC
Kennisbasis 1c	2,0 EC
Essay	1,0 EC
Intercultureel verplegen	1,0 EC
Verpleegtechnische vaardigheden 3	1,0 EC
Sociaal relationele vaardigheden 3	1,0 EC
<i>Semester 3</i>	
Psychiatrie	6,0 EC
Kennisbasis 2a	2,0 EC
Weerbaarheid	1,0 EC
Verpleegtechnische vaardigheden 4	1,0 EC
Sociaal relationele vaardigheden 4	1,0 EC
Keuzemodule	3,0 EC
Portfolio/studieloopbaanontwikkeling	2,0 EC
Stage	14,0 EC

<i>Semester 4</i>	
Prenataal-jeugd	6,0 EC
Kennisbasis 2b	2,0 EC
Verpleegtechnische vaardigheden 5	1,0 EC
Sociaal relationele vaardigheden 5	1,0 EC
Keuzemodule	6,0 EC
Portfolio/studieloopbaanontwikkeling	2,0 EC
Geriatric	7,0 EC
Kennisbasis 2c	2,0 EC
Verpleegtechnische vaardigheden 6	1,0 EC
Sociaal relationele vaardigheden 6	1,0 EC
Verpleegkundig rekenen	1,0 EC
<i>Semester 5</i>	
Zorg ontwerpen (project)	12,0 EC
Verpleegkundig rekenen	1,0 EC
Management van zorg	1,5 EC
Verbredingsminor I	15,0 EC
<i>Semester 6</i>	
Bruggen bouwen	1,0 EC
Conflicthantering	1,5 EC
Rol van coach	7,0 EC
Stage	19,0 EC
Portfolio/studieloopbaanontwikkeling	2,0 EC
<i>Semester 7</i>	
Coach en ontwerpen	9,0 EC
Stage	20,0 EC
Intervisie	1,0 EC
<i>Semester 8</i>	
Afstudeeronderzoek	30 EC
Totaal opleiding	240 EC

4. Overzicht van beoordelingen

Standaard	Oordeel
Standaard 1. Beoogde Eindkwalificaties	Goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	Voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende

5. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard

5.1 Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft de inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen

Bevindingen

De opleiding heeft de eindkwalificaties opgesteld waaraan de afgestudeerden bij afronding van de opleiding moeten voldoen (zie paragraaf 3.3 van dit rapport). De eindkwalificaties gelden voor alle varianten.

De kwalificaties van hbo verpleegkundigen zijn landelijk vastgelegd in het Verpleegkundig beroepsprofiel dat in 1999 is verschenen. Deze kwalificaties zijn in 2001 op landelijk niveau omgezet in twaalf kerncompetenties voor opleidingen in het document *Met het oog op de toekomst* (Pool e.a.). De opleiding heeft daarvan de eigen eindkwalificaties afgeleid. Deze eindkwalificaties verschillen op een aantal punten van de landelijke kerncompetenties. Dat heeft de opleiding bewust gedaan. In de eigen eindkwalificaties van de opleiding is aandacht besteed aan elementen uit het Verpleegkundig beroepsprofiel uit 1999 die in de ogen van de opleiding onvoldoende in de landelijke kerncompetenties zijn verantwoord. Daarnaast heeft de opleiding het Neuman Systeem Model als kader geïntegreerd. Ook zijn competenties als kritisch denken, morele vorming, zorg voor spiritualiteit en de christelijk beroepshouding in deze eigen eindkwalificaties verweven.

De opleiding heeft drie niveaus onderscheiden waarop de afgestudeerden de eindkwalificaties kunnen beheersen. Op het laagste niveau gaat het om het functioneren in min of meer voorspelbare situaties aan de hand van voorgeschreven procedures. Op het middelste niveau zijn de afgestudeerden in staat om zelfstandig te beslissen in situaties waar geen handelingsvoorschriften bestaan. Op het derde en het hoogste niveau is het oogmerk het zelfstandig functioneren in complexe situaties, ook waar bestaande procedures niet meer voldoen. De afgestudeerden dienen van de tien eindkwalificaties er zeven op het hoogste niveau te beheersen en drie op het middelste niveau. De eindkwalificaties van de opleiding luiden in termen van competenties waarover de afgestudeerden dienen te beschikken. Om deze competenties in concreet te maken, heeft de opleiding per eindkwalificaties een reeks van succescriteria of gedragsindicatoren opgesteld. Deze geven in concrete termen aan wat de afgestudeerden zouden moeten kennen en kunnen.

De opleidingen hbo Verpleegkunde in Nederland hebben recent een *Body of Knowledge and Skills* (BoKS) vastgesteld. De opleiding wenst bij deze BoKS aan te sluiten en heeft zich voorgenomen met ingang van het nieuwe studiejaar 2012/2013 de BoKS in het programma verwerkt te hebben. Op wat langere termijn zal de opleiding het nieuwe beroepsprofiel voor de verpleegkundigen op hbo niveau in de eindkwalificaties opnemen. Daartoe zal de opleiding samenwerken met het Landelijk Overleg Opleiding Verpleegkunde en het werkveld om dit beroepsprofiel naar een opleidingsprofiel en eindkwalificaties om te zetten.

De opleiding heeft de eindkwalificaties vergeleken met die van opleidingen in het buitenland, zijnde met name in Finland, Noorwegen, Schotland en Spanje. In deze vergelijking blijkt de opleiding in Ede relatief veel aandacht te besteden aan verpleegkundige kennis, studieloopbaanontwikkeling en sociaal-relatieve vaardigheden. Minder sterk is de medische kennis in deze opleiding. De opleiding neemt zich voor deze te versterken (zie ook standaard 2).

De opleiding heeft de eindkwalificaties vergeleken met de tien generieke hbo kwalificaties die model staan voor het bachelorniveau en ook met de Dublin-descriptoren die dezelfde functie hebben. Uit de tabellen die de opleiding heeft opgesteld, kan worden afgeleid dat de eindkwalificaties volledig en op een evenwichtige wijze aan alle generieke hbo kwalificaties en ook aan alle Dublin-descriptoren voldoen.

De opleiding voldoet aan de landelijk afgesproken eis de studenten een drietal rekentoetsen af te nemen om hun rekentaalvaardigheid op het gewenste peil te brengen.

De opleiding voert overleg met vertegenwoordigers van het beroepenveld om na te gaan of de eindkwalificaties en het programma aansluiten op de vragen en behoeften van de beroepspraktijk. Een van de zaken die uit dat overleg naar voren kwam, was het toenemende belang van zorgtechnologie. Als gevolg daarvan zal de zorgtechnologie een belangrijker plaats krijgen in de opleiding in de vorm van onder meer een Skillslab. De opleiding zal daarnaast zorgen voor de scholing van docenten in de technologie.

Overwegingen

Het panel is te spreken over de eindkwalificaties die de opleiding heeft opgesteld. Het is niet alleen dat deze eindkwalificaties goed aansluiten op het landelijke beroepsprofiel en opleidingsprofiel maar ook dat de opleiding daaraan een eigen inkleuring heeft gegeven. De opleiding kiest een eigen profiel en dat draagt bij aan het eigen, onderscheidende karakter ervan. Het eigen profiel wordt in de ogen van het panel consequent in de eindkwalificaties doorgevoerd. Een belangrijk element daarin is de christelijke overtuiging die ook goed in deze kwalificaties doorklinkt. De opleiding is bewust met dit alles omgegaan en dat verdient lof.

De eindkwalificaties zijn in de ogen van het panel op een goede wijze gespecificeerd in niveaus waarop de afgestudeerden de eindkwalificaties dienen te beheersen en zijn op een afgewogen wijze gedetailleerd in succescriteria om te beheersing ervan door de afgestudeerden te concretiseren.

Het panel is positief tegenover de aansluiting die de opleiding zoekt met de actuele ontwikkelingen in het beroepenveld, zoals deze tot uitdrukking komen in de recent opgestelde *Body of Knowledge and Skills*. De opleiding speelt daar goed op in.

De opleiding stemt de eindkwalificaties naar behoren af op de beroepspraktijk. De beroepsrollen zijn naar het oordeel van het panel goed in de eindkwalificaties verwerkt. Nieuwe ontwikkelingen waaronder de zorgtechnologie worden goed verwerkt door de opleiding.

De vergelijking van de eindkwalificaties met die van opleidingen in het buitenland is op een gewetensvolle en zelfkritische wijze uitgevoerd. De eindkwalificaties beantwoorden aan het bachelorniveau. De opleiding heeft dat overtuigend aangetoond.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel de standaard *Beoogde eindkwalificaties* als goed.

5.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Standaard 2. Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

De opleiding biedt drie varianten aan, te weten de voltijd-, deeltijd en duale variant. Daarnaast biedt de opleiding aan studenten met een VWO-vooropleiding de mogelijkheid om het voltijdse programma in drie jaar te voltooien. Ook kunnen studenten de zogenoemde Gelre-route volgen. Daarin lopen ze de stages in het derde en vierde jaar in het Gelre Ziekenhuis en voeren daar ook hun afstudeeronderzoek uit. De voltijdvariant is met ongeveer 80 % van de studenten verreweg de grootste. De programma's van elk van deze varianten, van het driejarige programma en van de Gelre-route wijken inhoudelijk niet van elkaar af. Het binnenschoolse deel van de varianten is identiek. De VWO-studenten volgen de programmaonderdelen parallel aan elkaar waardoor ze in kortere tijd door de leerstof hun gaan. De omvang en de inrichting van het buitenschoolse deel van de varianten is ook gelijk. Voor de duale studenten zijn de stages vervangen door het praktijkleren. Dit komt evenwel grotendeels op hetzelfde neer.

De opleiding ziet de afgelopen jaren een groei van het totaal aantal studenten. Daarbinnen neemt het aandeel van de voltijdstudenten toe en het aandeel van de duale en deeltijdstudenten af. Heden volgt ongeveer 80 % van de studenten de voltijdse opleiding. De opleiding voldoet aan de wettelijke eisen voor toelating. Als aankomende studenten niet aan de wettelijke vooropleidingseisen voldoen, volgt de opleiding de procedure die in de onderwijs- en examenregeling is beschreven. Studenten die ouder dan 21 jaar zijn, moeten een toets afleggen, als ze niet aan de wettelijke eisen voldoen. Studenten van ROC Hoornbeek College (mbo-opleiding) wordt een doorstroommodule aangeboden. Vrijstellingen op basis van eerder verworven competenties worden alleen verleend via het instroomassessment van de opleiding.

De opleiding heeft in de vorm van een tabel de relatie zichtbaar gemaakt tussen de eindkwalificaties aan de ene kant en de programmaonderdelen aan de andere kant. Uit deze tabel is af te leiden dat de eindkwalificaties alle in het programma worden behandeld, aan het einde van het programma op het gewenste eindniveau van beheersing. De eindkwalificaties zijn als geconcretiseerd in succescriteria (zie ook standaard 1). Dat is zeer fijnmazig gebeurd, leidende tot een behoorlijk aantal succescriteria per eindkwalificatie. De leerdoelen, inhoud en toetsing van de programmaonderdelen zijn afgestemd op deze succescriteria. De programmaboeken waarin de programmaonderdelen zijn beschreven, laten deze relaties zien.

Het programma van de opleiding is opgebouwd uit vier blokken per jaar. Deze blokken gaan elk voor zich op een onderwerp uit de verpleegkunde in. De opbouw van het programma en deze onderwerpen zijn in paragraaf 3.4 van dit rapport weergegeven. Naast de blokken bestaat het programma uit leerlijnen en is het verdeeld in een binnenschools en een buitenschool gedeelte. De leerlijnen zijn de conceptuele leerlijn, de vaardighedenleerlijn, de integrale leerlijn en de reflectieleerlijn. De eerste twee leerlijnen zijn vooral in het binnenschoolse programma ondergebracht. In elk van de blokken komt de kennis over het onderwerp van het blok aan de orde en maken de studenten zich vaardigheden eigen. De vaardigheden komen onder meer terug in de onderdelen sociaal-relatieve vaardigheden en verpleegtechnische vaardigheden waarin de studenten leren met patiënten om te gaan en taken in de verpleging uit te voeren. In de integrale leerlijn die overwegend in het buitenschoolse gedeelte van het programma aan bod komt maar ook in de projecten van het binnenschoolse programma, worden de studenten geacht werkzaamheden en opdrachten uit te voeren waarin ze kennis, vaardigheden en houding integreren. In de reflectieleerlijn reflecteren de studenten op hun leerproces en op hun ontwikkeling als beroepsbeoefenaar. Na de eerste twee jaar kiezen de studenten in het eerste semester van het derde jaar voor een tweetal verbredingsminoren. In het vierde jaar kiezen ze een uitstroomprofiel waarin ze een keuze maken voor een differentiatie binnen de verpleegkunde. De uitstroomprofielen die de opleiding aanbiedt, zijn Psychiatrie, Global nursing, Chirurgie, Interne geneeskunde, Chronische zieken en ouderen, Kind en jeugdige, Praktijkverpleegkundige en Verstandelijk beperkten. De laatste is in ontwikkeling. Het programma kent een oplopende moeilijkheidsgraad, omdat de studenten de competenties en succescriteria aanvankelijk op een lager niveau moeten beheersen en later in het programma op een hoger niveau.

Als didactisch concept heeft de opleiding gekozen voor competentiegericht onderwijs. Voor de opleiding betekent dit concept enerzijds de aansluiting van het leerproces op de eindkwalificaties die immers als competenties zijn opgesteld. Anderzijds houdt het concept in dat het leerproces steeds meer zelfstandigheid van de studenten vraagt om zo tot beginnend beroepsbeoefenaar te komen. De binnenschoolse projecten en de stages zijn in de eerste twee jaar onder begeleiding van de docent maar worden in de latere jaren zelfstandiger uitgevoerd. Ze kunnen dan wel een gesprek met de docent aanvragen. Ook in de studieloopbaanbegeleiding is sprake van de toenemende zelfsturing van de studenten. De werkvormen omvatten hoorcolleges voor de overdracht van kennis, vaardigheidslessen en trainingen, taakgroepen (bespreking van binnenschoolse opdrachten onder begeleiding van een tutor) en studieloopbaanbegeleiding en intervisie voor de ontwikkeling en reflectie.

De studenten komen binnen het programma veelvuldig en langdurig in aanraking met de beroepspraktijk. Dat gebeurt vooral in de stages. In het eerste en het tweede jaar lopen de studenten tien weken stage per jaar. In het eerste semester van het derde jaar is er een projectstage. Daarin voeren de studenten een opdracht in de praktijk uit. In het tweede semester van het derde jaar en het eerste semester van het vierde jaar volgen de studenten klinische stages van elk 20 weken. In totaal gaat het om 60 weken waarin de opleiding het onderwijs buitenschools, in de beroepspraktijk aanbiedt. Tijdens de stages die gewoonlijk 3,5 dagen per week in beslag nemen, zijn terugkomdagen gepland. Daarin worden vooral de stageopdrachten behandeld. De afstudeeropdracht kan in de beroepspraktijk uitgevoerd worden maar dat kan ook daarbuiten. De studenten besteden minstens de in de *Wet Beroepen in de Gezondheidszorg* wettelijk vereiste 2.300 uur in de praktijk.

Het toegepaste onderzoek speelt een belangrijke rol in de opleiding. Het lectoraat van de Academie voor Gezondheidszorg waar de opleiding onder valt, is verantwoordelijk voor het onderzoek. Omstreeks 40 % van de projectstages en de afstudeeropdrachten zijn opdrachten die via het lectoraat uitgevoerd worden en zodoende een onderzoeksmatig karakter hebben.

De opleiding werkt ook aan de internationale dimensie van het programma. De studenten volgen in het eerste jaar een internationale week. In de latere jaren kunnen de studenten ervoor kiezen een student uit het buitenland te coachen of een korte buitenlandstage te lopen. Ook kunnen studenten een aantal weken in het buitenland studeren en bestaat in het uitstroomprofiel Global nursing de mogelijkheid van een langere stage in het buitenland.

Nagenoeg alle docenten zijn in de beroepspraktijk werkzaam geweest en verzorgen vanuit die ervaring het onderwijs. Het aantal docenten dat nu nog werkzaamheden in de praktijk heeft, is beperkt. Alle docenten kennen hun vakgebied en houden dat bij, onder meer door middel van scholing. Veel van de docenten publiceren op hun vakgebied. De CHE streeft naar een aandeel van 75 % docenten met een afgeronde masteropleiding. Bij de opleiding Verpleegkunde is dat momenteel 40 % (zie paragraaf 3.1 van dit rapport). De opleiding zet in op het bereiken van het streefdoel. De studenten die het panel heeft gesproken, vinden de docenten zeer betrokken en zeer goed benaderbaar. De Academie voor Gezondheidszorg die voor de opleiding verantwoordelijk is, beschikt over een academiebureau. Dit bureau is belast met werkzaamheden als roostering en ondersteunt op die wijze de docenten. Het stagebureau van de academie zorgt voor de administratieve afhandeling van de stages.

De opleiding zorgt voor informatievoorziening over het programma in de vorm van programmaboeken en toegang tot het digitale systeem voor roosters, toetsen en cijfers. De opleiding kent een aantal begeleidingsvormen. Daartoe behoren de studieloopbaanbegeleiding, het tutorschap tijdens de binnenschoolse taken en opdrachten, de stagebegeleiding en de intervisie tijdens de terugkomdagen van de stages. In de studieloopbaanbegeleiding worden gemiddeld zes gesprekken per jaar gevoerd, in de latere jaren overigens niet alle begeleid door een docent. De stagedocent brengt minstens tweemaal per stage een bezoek aan de instelling. Bij de buitenlandstages van het uitstroomprofiel Global nursing brengen de docenten ook een bezoek aan de stage-instelling. De opleiding schrijft minstens een hbo niveau voor de praktijkbegeleiders binnen de instelling voor. Dat blijkt soms moeilijk haalbaar te zijn. Zoals gezegd, streeft de opleiding naar meer zelfstandigheid van de studenten waardoor de intensiteit van de begeleiding gaandeweg afneemt. De begeleiding is voor alle varianten op dezelfde leest geschoeid.

De uitval van de deeltijdstudenten en de duale studenten is aanmerkelijk hoger dan die van de studenten in de voltijdvariant. De structuur van de duale opleiding is minder duidelijk. Daarom overweegt de opleiding een strengere selectie bij de toelating en de intensivering van de begeleiding van deze studenten.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de programma's van alle varianten (voltijd, deeltijd, duaal) qua inhoud gelijk zijn en dat alle leiden tot de beoogde eindkwalificaties.

De opleiding voldoet aan de wettelijke vereisten voor toelating van de studenten en biedt daarnaast de benodigde faciliteiten voor studenten die daaraan niet voldoen. De toelatingsprocedures van de opleiding zijn in de ogen van het panel gedegen. Het panel beoordeelt de verschillende varianten die de opleiding aanbiedt als positief, omdat deze aansluiten bij de omstandigheden van verschillende categorieën van studenten.

De eindkwalificaties zijn volledig en goed in de programmaonderdelen verantwoord. De opleiding heeft naar het oordeel van het panel het programma inhoudelijk goed ingericht. De kennis, vaardigheden en houding die de studenten moeten verwerven, zijn in het programma aanwezig. De verpleegtechnische en sociaal-relatieve kennis en vaardigheden zijn ruim voldoende in het programma verwerkt. Het panel oordeelt positief over het onderdeel ethiek in het programma. Dit is een onderdeel dat in verschillende fasen van de opleiding terugkeert en zo het ethisch besef bij de studenten kan verankeren. Het programma is naar het oordeel van het panel gedegen.

De ontwikkeling van de medische kennis bij de studenten op het gebied van pathologie, anatomie, farmacologie en fysiologie dient volgens het panel een prominentere plaats in het programma te krijgen. De studenten moeten over meer en diepgaander kennis op deze gebieden beschikken om het proces van klinisch redeneren beter te beheersen. De opleiding onderschrijft dit streven. In het programma voor 2012/2013 is plaats ingeruimd voor de ontwikkeling van deze kennis en is het klinisch redeneren in een aantal programmaonderdelen versterkt. Het panel is tevreden over de stappen die de opleiding wil zetten.

Het panel beoordeelt de structuur van blokken en leerlijnen als voldoende voor de samenhang van het programma. De uitstroomprofielen beschouwt het panel als aansluitende bij de behoeften van het beroepenveld en daarom als zinvol. Voor het uitstroomprofiel Verstandelijk beperkten geldt dat ook, alhoewel het panel dat iets minder ziet. De uitstroomprofielen zijn goed in het programma verwerkt. De samenhang van het programma is niet onvoldoende maar kan verbeteren, omdat overlap en lacunes op een aantal plaatsen voorkomen. De opleiding heeft dat zelf ook geconstateerd.

Het panel acht de relatie met de beroepspraktijk als goed uitgewerkt, vooral in de verschillende stages die de opleiding kent. Het praktijkgerichte onderzoek heeft een stevige plaats in de opleiding gekregen. De internationale onderwijsactiviteiten in het programma worden door de opleiding voorbeeldig voorbereid en uitgevoerd.

Het didactisch concept en de werkvormen sluiten naar de mening van het panel aan bij de inhoud van het programma. De vormen van begeleiding zijn aangepast aan de inhoud van de verschillende onderdelen van het programma en bevorderen de studeerbaarheid. Het panel beoordeelt de studeerbaarheid als voldoende.

Het panel acht de vakinhoudelijke en didactische kwaliteiten van de docenten ruim voldoende. Het panel heeft waardering voor de betrokkenheid van de docenten bij de opleiding en bij de studenten.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel de standaard *Onderwijsleeromgeving* als voldoende.

5.3 Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

De verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken van de examencommissie, de toetscommissie en de examinatoren zijn beschreven. De examinatoren staan in voor de kwaliteit van de toetsen en zien toe op de beoordelingen. De toetscommissie gaat namens de examencommissie de kwaliteit van de toetsen en de beoordelingen na. De opleiding schrijft toetsmatrijzen, beoordelingsformulieren, cesuurbepaling en het vier-ogenprincipe bij toetsen die gaan over het eindniveau voor. In het toetsplan heeft de opleiding vastgelegd hoe de eindkwalificaties en succescriteria in de verschillende programmaonderdelen getoetst worden. Daarbij worden toetsvormen ingezet als schriftelijke toetsen in de kennisleerlijn, skillslabtoetsen in de vaardighedenleerlijn, werkstukken en projectverslagen in de integrale leerlijn en presentaties en het portfolio, op basis van het persoonlijk ontwikkelingsplan in de reflectieve leerlijn.

Om de medische kennis beter te toetsen (zie ook standaard 2), zal de opleiding deze kennis apart toetsen en geen compensatiemogelijkheden binnen toetsen meer toestaan.

De stagenota's die de opleiding voor de stages heeft opgesteld, geven weer welke opdrachten de studenten tijdens de stage moeten uitvoeren. Bij de beoordeling zijn de over te leggen bewijsstukken gespecificeerd en is ook het niveau waarop de opdrachten moeten worden uitgevoerd, omschreven. Bij de beoordeling wordt gebruik gemaakt van beoordelingsformulieren. De beoordeling van de stages is in handen van de stagebegeleider die zich daarin laat adviseren door de praktijkbegeleider. Deze laatste heeft formeel geen bevoegdheid tot beoordelen. Als de meningen van de stagebegeleider en de praktijkbegeleider sterk uiteenlopen, dan roept de opleiding een *second opinion* in. Volgens de studenten met wie het panel heeft gesproken, is de beoordeling van de stages de afgelopen jaren sterk verbeterd.

De afstudeeropdracht dient gewijd te zijn aan een probleem in de gezondheidszorg en wordt uitgevoerd door een groep studenten. Voor dit laatste heeft de opleiding gekozen om ook het vermogen tot samenwerken van de studenten te toetsen. In de afstudeeropdracht worden de eindkwalificaties getoetst. De beoordeling van de afstudeeropdracht gebeurt op grond van het verslag en van de presentatie en is in handen van twee beoordelaars vanuit de opleiding en één beoordelaar uit de beroepspraktijk. Zij doen dat aan de hand van beoordelingsformulieren. De individuele bijdrage van de studenten wordt vooral getoetst aan de hand van het portfolio dat zij moeten indienen en waarvoor zij ook studiepunten krijgen.

De opleiding heeft in 2012 de aansluiting van de afgestudeerden op de arbeidsmarkt onderzocht. De afgestudeerden zelf zijn tevreden over de voorbereiding van de opleiding op hun huidige functie. Het oordeel van de praktijkbegeleiders van de studenten tijdens de stages is ook in overwegende mate positief. Wel vinden relatief veel afgestudeerden geen werk waar specifiek een hbo niveau voor nodig is maar hebben ze een functie op mbo niveau. Dat geldt voor bijna 40 % van de afgestudeerden. De opleiding wijt dat aan het gebrek aan verschil dat op de arbeidsmarkt wordt gemaakt tussen verpleegkundigen op mbo niveau en op hbo niveau.

Overwegingen

De opleiding heeft de procedures rond de toetsing en beoordeling en de verantwoordelijkheden van de examencommissie, toetscommissie en examinatoren goed op papier gezet. De implementatie daarvan is volgens het panel echter nog niet afgerond. Daar dient de opleiding nog een aantal stappen te zetten. Het panel raadt de opleiding aan bij de vaardigheidstoetsen waar slechts één beoordelaar bij aanwezig is, opnamen te maken waardoor de beoordeling beter gewaarborgd wordt.

Het proces van toetsing en beoordeling van de stages is in de ogen van het panel naar behoren. De specificaties in de stagenota over de criteria van toetsing en beoordeling zijn helder. Dat geldt ook voor de beoordeling door de stagebegeleider, geadviseerd door de praktijkbegeleider. De opleiding heeft daarin de afgelopen tijd stappen in de goede richting gezet.

Ook het proces van toetsing en beoordeling van de afstudeeropdracht is volgens het panel in orde. Wel zou de opleiding de individuele bijdrage van de studenten nog beter in beeld moeten brengen. De scholing en formalisering van de rol als examiner van de beoordelaars uit de beroepspraktijk kan bijdragen aan de zuiverheid van het beoordelingsproces van de afstudeeropdracht.

De afstudeerscripties die het panel heeft bestudeerd, zijn voldoende. Het is het panel wel opgevallen dat de scripties vaak over onderwerpen op mesoniveau gaan waar het panel eerder onderwerpen die meer patiëntgebonden zijn, had verwacht. De breedte van de onderwerpen gaat soms ten koste van de diepgang. Het panel adviseert de opleiding stil te staan bij de keuze van de onderwerpen. Wellicht kan het lectoraat dat 40 % van de afstudeerprojecten begeleidt, hierin ook een sturende rol spelen. De cijfers die de opleiding aan de scripties geeft, zijn soms te hoog. Een strengere becijfering is op zijn plaats.

Het panel heeft vertrouwen in de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk. De afgestudeerden kunnen goed uit de voeten in de beroepspraktijk, getuige ook de positieve oordelen van personen uit het werkveld die met de studenten te maken hebben. Dat niet alle afgestudeerden op functies op hbo niveau komen, heeft volgens het panel mede te maken met het gebrek aan academische ziekenhuizen in de regio rond Ede. Daardoor is de vraag naar hbo gediplomeerden in die regio kleiner dan in andere regio's in Nederland. Het is in elk geval niet te wijten aan het gebrek aan kwaliteit van de opleiding.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel de standaard *Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties* als voldoende.

Bijlage 1: Programma van het locatiebezoek

Agenda locatiebezoek op 13 september 2012 te Ede
(vermelding van de gesprekspartners zonder titulatuur)

08.30 uur – 09.30 uur	Aankomst en overleg visitatiepanel (besloten)
09.30 uur – 10.00 uur	Directie en opleidingsmanagement T. Bestebreuer, college van bestuur S. van Helden, academiedirecteur Gezondheidszorg
10.00 uur – 11.20 uur	Opleidingsmanagement en inhoudelijk kernteam B. Cusveller, lector D. Goijert, teamleider jaar 1 en 2 J. Roeberts, kwaliteitszorg K. Schimmel, teamleider jaar 3 en 4 H. Timmer, hoofd academiebureau S. van Helden, academiedirecteur Gezondheidszorg
11.30 uur – 12.15 uur	Leden opleidingscommissie en leden examencommissie M. te Lintel Hekkert, voorzitter examencommissie A. van der Broek, voorzitter toetscommissie S. Slappendel, lid examencommissie K. Watson, voorzitter opleidingscommissie I. van Driel, lid opleidingscommissie A. Barendrecht, studentlid opleidingscommissie
12.15 uur – 13.30 uur	Documentenonderzoek, lunch panel (besloten) waarin van 12.15 uur tot 12.45 uur open spreekuur
13.30 uur – 14.30 uur	Docenten M. van Hell, docent jaar 3 en 4, afstudeerfase H. Chevalking, docent jaar 3 en 4, internationalisering en stage A. van der Giessen, docent jaar 1 en 2 N. Oversluizen, docent jaar 1 en 2 A. Bos, docent jaar 3 en 4 H. van den Adel, docent jaar 1 en 2, duaal en stage

- 14.30 uur – 15.30 uur Studenten en alumni
M. van der Starre, student jaar 3, voltijd
A. Weijland, student jaar 3, duaal
C. Santman, student jaar 4, voltijd, uitstroomprofiel Global Nursing
J. Heino, student jaar 4, voltijd
A. Boon, alumnus, deeltijd
B. de Gans, alumnus, duaal
- 15.30 uur – 17.15 uur Beraad en aanvullend documentenonderzoek panel (besloten)
- 17.15 uur – 17.45 uur Terugkoppeling bevindingen op hoofdlijnen door voorzitter panel aan managementteam van opleiding

Bijlage 2: Bestudeerde documenten

Documenten die zijn bestudeerd voorafgaand aan het locatiebezoek:

- Kritisch Reflectie Rapport Opleiding tot Verpleegkunde
- Competentieprofiel hbo Verpleegkunde 2011/2012
- Beroepsprofiel Verpleegkundige 2020
- Overzicht van competenties per onderwijsprogramma
- Vergelijking Dublin-descriptoren met competenties
- Identity Consultation Report
- Jaarverslagen internationalisering
- Opleidingsmodel
- Onderwijsgids
- Opleidingsoverzichten voltijd, deeltijd, duaal en VWO-route
- Varianten en VWO-route schematisch weergegeven
- Programmaboeken met alle programmaonderdelen
- Stagenota's en beoordelingsformulieren
- Overzicht literatuur 2011/2012
- Projectplan Zorg & Technologie
- Publicaties lectoraat
- Overzicht van contacten met het werkveld
- Verlagen contacten met werkveld
- Uitnodiging werkvelddag
- Overzicht van de onderwijstijd
- CV's van docenten
- Uitkomst evaluatie Global Nursing
- Evaluatie SLO 2009/201
- Toetsplan 2012
- Beoordelingsformulier stage
- Beoordelingsformulier competentietoetsen
- Afstudeernota
- Lijst met afstudeerwerken 2010/2011 en 2011/2012

Documenten die tijdens het locatiebezoek ter inzage lagen:

- Domeinspecifiek kader: Met het oog op de toekomst
- Onderwijs- en examenregeling
- Onderwijsgids, met daarin onder meer de beschrijving van de competenties, de werkvormen en de studieloopbaanbegeleiding
- Opleidingsgids, met daarin onder meer het opleidingsmodel en het didactisch concept
- Representatieve selectie van de gebruikte literatuur en programmaboeken
- Studiewijzers
- Toetsplan
- Toetsopgaven en antwoordmodellen
- Beoordelingen van stages, met daarbij de stagenota en de uitstroomprofielen
- Afstudeernota
- Documentatie van de werkvelddag
- Publicaties lectoraat, met daarbij een plan voor onderzoek
- Notulen examencommissie, toetscommissie en kwaliteitszorg
- Jaarverslag over internationalisering

Bijlage 3: Bestudeerde afstudeerwerken

Voltijdstudenten (afstudeerwerken zijn door één of door een groep van twee, drie of vier studenten geschreven):

070306/080483/070553/070396
080386/070591/080845
080839/060777/070836
071063/071274/070307
070958/080499/080472
070752/070424/071008
070592/070474/070954
070356
081269/060036
080078/060786/080087/060090
090638/081387/090304/080379
080213/080489/091345/080593
080782/060061/080574
070144/070839/071452
071294/070499/080091

Deeltijdstudenten (afstudeerwerken zijn door één of door een groep van twee, drie of vier studenten geschreven):

090033
060565/081462/081459
050537
101343
080228

Duale studenten (afstudeerwerken zijn door één of door een groep van twee, drie of vier studenten geschreven):

090715
070111
091303/091330/091306
091304/091428
070363/091302/071361

Bijlage 4: Samenstelling visitatiepanel

Het visitatiepanel bestond uit de volgende personen:

- De heer drs. A.M. Eliens (voorzitter);
- Mevrouw dr. M.J.M. Adriaansen (deskundige);
- De heer E.C.G. de Roode MA (deskundige);
- Mevrouw H. Steen Redeker BA (student).

drs. A.M. Eliens (voorzitter)

De heer Eliens is docent aan de opleiding Master of Advanced Nursing Practice van Hogeschool Inholland en coördinator buitenschools leren aan de opleiding hbo Verpleegkunde van deze hogeschool. Hij is in 1984 afgestudeerd aan de opleiding Gezondheidswetenschappen, afstudeerrichting Verplegingswetenschap van de Universiteit Maastricht. Hij heeft ruime internationale ervaring, onder meer in een internationaal project om de kwaliteit van de spoedeisende hulp te verbeteren en bekleedde en bekleedt daarnaast een groot aantal functies in de gezondheidszorg. De heer Eliens heeft veel publicaties op zijn naam staan.

dr. M.J.M. Adriaansen (deskundige)

Mevrouw Adriaansen is lector Langdurige Zorg aan de Hogeschool Arnhem-Nijmegen en hoofdredacteur van het Tijdschrift voor Verpleegkundigen. Tussen 2000 en 2008 was zij directeur van de opleiding Verpleegkundige Studies van deze hogeschool. In 2007 is zij gepromoveerd op een onderwerp in de gezondheidszorg. Zij is lid van de Landelijke Commissie herregistratie en lid van het bestuur van de Vereniging voor Gerontologie. Ook bekleedt mevrouw Adriaansen toezichthoudende functies bij instellingen in de gezondheidszorg.

E.C.G. de Roode MA (deskundige)

De heer De Roode is verpleegkundig specialist bij Medisch Centrum Jan van Goyen en Medisch Centrum Alkmaar en daarnaast directeur van E-nursing, platform voor online zorgcursussen. Hij is adviserend lid van het Telenursing Network van de International Council of Nurses. Hij heeft een groot aantal opleidingen op zijn vakgebied gevolgd en heeft daarnaast onderwijs op het vakgebied ontwikkeld en verzorgd. De heer De Roode heeft de afgelopen jaren op een groot aantal congressen gesproken en heeft een reeks van publicaties op zijn naam.

H. Steen Redeker BA (student)

Mevrouw Steen Redeker was van 2008 tot 2012 studente aan de opleiding hbo Verpleegkunde van de Gereformeerde Hogeschool Zwolle. Zij is in 2012 afgestudeerd. Mevrouw Steen Redeker was vier jaar lang lid van de opleidingscommissie van deze opleiding.

Bijlage 5: Onafhankelijkheidsverklaringen